

Verslag Expertmeeting Adviesraden 26 oktober 2006

Adviesraden geen vorm van belanghoudersparticipatie, maar bron van inspiratie.

Tijdens de expertmeeting adviesraden die op donderdag 26 oktober 2006 was georganiseerd door de onderzoekslijn MOVE is gefocust op het onderwerp adviesraden. Deze bijeenkomst was georganiseerd in het kader van het onderzoek naar belanghoudersparticipatie in de sociale huursector. Het doel van de bijeenkomst was aan de hand van een workshop te bepalen hoe de ideale adviesraad eruit ziet door concreet inzicht te krijgen in do's en don'ts bij het samenstellen van adviesraden. Er waren op deze bijeenkomst met name corporatiedirecteuren aanwezig. Daarnaast waren nog de SEV, Aedes, Rigo en Gerrichhauzen en Partners vertegenwoordigd.

Belanghoudersparticipatie wordt binnen de onderzoekslijn MOVE gedefinieerd als het betrekken van belanghouders (mensen met een bepaald belang bij de activiteiten van een corporatie) bij het vormen van beleid zonder dat zij gebonden zijn aan de uitvoering van dit beleid. Al vrij vroeg in de bijeenkomst werd duidelijk dat het principe van een adviesraad echter niet onder het kopje belanghoudersparticipatie geschaard moet worden wanneer belanghoudersparticipatie gezien wordt als een manier om belanghouders expliciet medezeggenschap te geven over het beleid van een corporatie. Er ontstond consensus over dat adviesraden niet zozeer een agenderingsfunctie hebben, maar veel meer de functie van inspiratieorgaan bij het bepalen van de missie en de koers van de corporatie. De term 'adviesraad' riep bovendien veel weerstand op, omdat al snel de koppeling wordt gemaakt met de huurdersraad met alle rituele dansen die daarbij opgevoerd moeten worden. Rond het principe van adviesraden moet institutionalisering worden voorkomen, vonden de aanwezigen. Als alternatieve benaming werd de term 'inspiratieforum' geïntroduceerd. Tijdens 2 parallelle workshops werd vervolgens over de invulling van een dergelijk forum gebrainstormd. Vragen die hierbij centraal stonden waren: Wie moeten er in het forum zitten? Waarover mag/moet het forum adviseren? Welke mate van zeggenschap krijgt het forum?¹

Workshops Volgens de aanwezigen van de expertmeeting zou een inspiratieforum moeten bestaan uit lokale spraakmakers die bereid zijn de corporatiedirecteur op strategisch en tactisch denkniveau te prikkelen. De kwaliteit van het advies kan worden vergroot door vanuit verschillende perspectieven naar het onderwerp dat besproken wordt te kijken. Dat vraagt om een gedifferentieerde samenstelling van het forum. Belanghouders horen niet thuis in dit forum, want een onafhankelijk advies wordt dan bemoeilijkt. Men was het erover eens dat de leden puur op persoonlijke titel moeten deelnemen. Belanghouders van de corporatie moeten in het kader van Maatschappelijk Ondernemerschap via andere wegen betrokken worden, vond men. Met hen moet de corporatie samenwerken om projecten van de grond te krijgen. Daarvoor is het inspiratieforum niet bedoeld.

De samenstelling van het forum zou best mogen wisselen al naar gelang het onderwerp dat besproken wordt. Derden zouden als extra inspirator aan kunnen schuiven en wellicht is het mogelijk een forum in het leven te roepen dat meerdere corporaties adviseert. De vorm moet het midden houden tussen ad hoc en voor altijd. Enige mate van structuur is wenselijk om te bewerkstelligen dat mensen op elkaar ingespeeld raken. Om ervoor te zorgen dat de leden van het forum vrijelijk kunnen spreken, moet een te grote vorm van verantwoordelijkheid voorkomen worden. Het is prima als het forum een eigen reglement opstelt, maar de aanwezigen vonden niet dat het forum een aparte rechtspersoon moet krijgen of in statuten verankerd moet worden. Statutaire verankering kan in een overgangsfase van het ene bestuur naar het andere handig zijn, erkende men, maar het is nog geen garantie voor succes. Het gaat om verankering van het forum in de organisatie.

¹ In de bijlage staan ter extra informatie de precieze uitkomsten van de twee workshops.

Dat houdt in dat het forum serieus genomen moet worden door het bestuur. De verplichting van de corporatie om te reageren op de gevraagde en ongevraagde adviezen van het forum, maakt dat het forum werkt. Men was het er tenslotte over eens dat de RvC moet controleren op de omgang van het bestuur met de adviezen.

Conclusie Er kan gesteld worden dat er voor wat betreft de hoofdvragen van de bijeenkomst rond adviesraden (wie, waarover, welke mate van zeggenschap en welke vorm) schijnbare tegenstellingen lijken te zijn. Zo wordt er voor wat betreft de leden van een inspiratieforum gesteld dat deze wel maatschappelijk verankerd moeten zijn, maar volledig los van concrete projecten moeten kunnen denken. Zij mogen wel inspiratie bieden voor de agenda, maar hebben geen direct agenderingsrecht. Het forum moet bovendien gestructureerd zijn, maar tegelijkertijd ook los. Hiermee wordt bedoeld dat institutionalisering voorkomen moet worden en de samenstelling afhankelijk van het onderwerp zou kunnen veranderen. Dit stelt nogal wat eisen aan de deelnemers van zo'n forum. Het is zeer de vraag of het überhaupt mogelijk is voor corporaties kandidaten te vinden die voldoen aan eerdergenoemde competenties en die bereid zijn hun vrije tijd te investeren in zo'n forum. Alle deelnemers van de expertmeeting waren het er dan ook over eens dat de verplichting voor een corporatie om een adviesraad op te richten absoluut niet in de Aedescode opgenomen zou moeten worden.

Tenslotte Corporaties die het lukt een dergelijk forum samen te stellen zijn de moeite waard om aandachtig te volgen. Na een jaar of twee zou wellicht aan hen de vraag gesteld kunnen worden of de directeur daadwerkelijk door het forum geïnspireerd is geraakt.

Bijlage: Overzicht van de uitkomsten van de workshops

	Groep Wouter Rohde	Groep Anne van Grinsven
Wie	<p>Competenties: enthousiast, vrijdenkers, mensen die weten te prikkelen, mensen die op strategisch/tactisch niveau kunnen denken Lokale spraakmakers</p> <p>Diversiteit in samenstelling</p> <p>Gaat om een klankbord.</p> <p><u>Geen</u> klanten (huurders en leveranciers en medeproducenten)</p>	<p>Derden. Klankbord/ experts uit de samenleving</p> <p>'inwoners' (betrokken lokale maatschappelijke en strategische denkers)</p> <p>Creatieve voorzitter is van belang om er een team van te maken</p> <p>Samenstelling is afhankelijk van het thema. Wil men een 'visie breed' advies of heel concreet op wijkniveau (corporatie als buurtregisseur)</p> <p><u>Geen</u> belanghouders</p>
Waarover	<p>Agenda 'Drive' regionale/lokale vraagstukken Nieuw/inspiratie</p> <p><u>Niet</u> over operationele zaken</p>	<p>Koers/visie en strategie Positionering (maatschappelijke bv) Agenda Laat je verrassen</p>
Zeggenschap	<p>Gevraagd + ongevraagd advies (hoeft niet schriftelijk) Verplichting voor corporatie op advies te reageren</p> <p>Niet statutair verankerd, wel een reglement dat de raad zelf bepaalt (opheffing vindt plaats als de doelstelling niet wordt gehaald)</p>	<p>Geen statutaire verankering, want dan krijg je een statutaire discussie. Vrije ruimte</p>
Vorm	<p>Tussen ad hoc en altijd</p> <p>Regelmaat creëert meerwaarde doordat mensen op elkaar ingespeeld raken</p>	